

**Конференция по демографските промени в рамките на Унгарското Председателство на
Съвета на ЕС:**

**Влиянието на съвместяването на професионалния и семейния живот върху
демографската динамика**

На 28-29 март 2011 г. в Будапеща се проведе конференция на тема “Влиянието на съвместяването на професионалния и семейния живот върху демографската динамика”. Събитието откри организираната в рамките на Унгарското Председателство тематична седмица (28 март – 3 април), озаглавена ”Европа за семействата, семействата за Европа – седмица за осведомяване по въпросите и политиките за населението”.

В конференцията взеха участие представители от страните-членки на ЕС, европейските институции, неправителствения сектор и други експерти. Следвайки един от основните приоритети на унгарското председателство – да се отдаде по-голямо внимание на тенденциите в областта на раждаемостта и създаването на семейства, двудневното събитие имаше за цел да създаде форум за обмен на идеи и да подчертае спешната нужда от хоризонтален подход към правенето на политики по отношение на семейството.

В този дух беше и встъпителната реч на президента на Унгарската академия на науките – Йозеф Палинкас, който домакинстваше събитието. Той подчерта, че демографските проблеми са въпрос не само на икономическите условия, но и на културата и затова ние трябва да създаваме обществена нагласа, че децата са нашето бъдеще. Президентът на Унгария Пал Шмит също поздрави участниците в конференцията и се солидаризира около необходимостта от постоянно инвестиране в човешките ресурси в контекста на демографските промени.

Срещата продължи с доклади на официални лица, представляващи Председателското трио на Европейския съюз, които запознаха аудиторията със спецификите и постиженията

съответно на Испания, Белгия и Унгария в областта на влиянието на съвместяването на професионалния и семейния живот върху демографската динамика.

В рамките на този първи панел Миклош Солтеж, министър по социалните въпроси, семействата и младежта в Унгарското правителство отбеляза, че Унгарското Председателство е решило да сложи демографските въпроси на дневен ред в ЕС и има уверения, че този курс ще бъде държан и от следващото, Полско Председателство. Той подчерта необходимостта от обмен на информация между държавите-членки по специфични детайли на политиката по демографските въпроси, като насърчи и участниците в конференцията да обменят идеи и добри практики в областта.

Мелшиор Ватле, държавен секретар на Белгия по бюджет, миграция и семейна политика, откри 3 постижения в областта на демографската политика, реализирани по време на Белгийското Председателство. Това са: уреждането на процедурата по развода на семейства, чиито членове са с различна националност; семейната медиация; и защитата на правата на наследниците. Той застъпи и лична позиция, че родителският отпуск трябва да бъде увеличен и направен задължителен за бащите.

Панела закри Изабел Лозано, генерален секретар за социална политика в правителството на Испания. Тя подчерта, че в Испания 84 % от заетите в полагане на грижи са жени, на която тенденция правителството отговаря посредством ангажирането на възрастни хора в този вид заетост. Г-жа Лозано спомена и за друга правителствена мярка - въвеждането на 15-дневен отпуск по бащинство, по време на който се заплаща 100% от трудовото възнаграждение, а до 2012 година се планира периодът на бащинство да се удължи до 30 дни.

Във втория панел Вилем Адема от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, разкри интересен анализ на съвместяването на семейния и професионалния живот, обхващащ периода между 1980 г. и 2009 г. Според него европейските страни, в които заетостта на жените е висока, се радват и на висока раждаемост. На базата на този факт, той

направи извод, че професионалното развитие и отглеждането на деца изглежда са много по-съвместими в настоящето, отколкото са били в миналото. Той все пак отбеляза, че заетостта на майките спада, когато те имат повече от едно дете или малки деца. В същото време той подчерта, че когато продължителността на отпуска по майчинство е по-голяма от 6 месеца, това се отразява неблагоприятно върху реализацията на жените на пазара на труда, особено за нискоквалифицираните жени. Като ефективни мерки за преодоляването на този дисбаланс се посочи въвеждането на задължителен отпуск за бащите, както и насърчаването на осигуряване на грижи за ученици през времето, когато не са на училище.

Робърт Андерсън, председател на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд засегна проблема с предоставянето на неформална грижа, която се осъществява предимно от жени над 45-годишна възраст. Този тип грижа доминира в страните от ЕС – над 80% от грижите в целия Европейския съюз са неформални, което според него налага легализирането им и подпомагането им с такива мерки като активно признаване на този вид труд, осигуряването на обучения за полагащите го, предоставянето на правна помощ и т.н.

Третият панел откри Уилям Лей, директор на Конфедерацията на семейните организации в ЕС. Той разграничи два подхода – на демографската политика, която подпомага финансово отглеждането на деца, и на семейната политика, която опитва да подпомогне семействата в решението им кога и колко деца да имат. Той постави важния въпрос: уважаваме ли истински семейството, ако ние определяме колко деца е добре да имат и с това поставяме нуждите на обществото над частният избор на членовете на едно семейство?

Следващото представяне беше на д-р Мария Коп, председател на Унгарската кръгла маса по демографски въпроси, в която участват представители на 32 организации от публичните институции, социалните партньори, политически партии, граждански организации, изследователи и представители на църквата. Д-р Коп продължи линията на

изказване на г-н Лей и заяви, че демографската политика следва да бъде насочена по-скоро към подпомагане на семействата, които желаят да имат деца, отколкото към опити за убеждаване на нежелаетелите семейства за важността на раждаемостта. Д-р Спедер, директор на Института за демографски изследвания в Унгария, изложи подкрепената си от факти хипотеза, че колкото по-голяма е равнопоставеността между жената и мъжа в рамките на семейството и домашната работа е поделена между партньорите, толкова по-голямо е желанието им да имат едно или повече деца.

Вторият ден от конференцията продължи с два паралелни панела – *Въздействието на съвместяването на семейния и професионален живот върху раждаемостта и върху ролята на бащите в семейството* и *Добри практики в сферата на семейните политики и техния ефект върху демографската динамика*.

Едит Бауер, член на Европейския парламент, запозна участниците в конференцията с прогноза за ръста на населението в 12 страни-членки, според която до 2060 г. населението на България ще намалее с 26 %, докато това на Кипър ще се увеличи с 66 %. Като пример за добра практика тя спомена раздаването на ваучери за социално подпомагане за родителите в Белгия. Осигуряваните от ваучерите услуги се предоставят на семействата от безработни или нископлатени граждани.

Стефан Бюфто от Европейския икономически и социален съвет предложи обзор на семейните политики в Европа. Според него е необходима по-добра организация за обмен на информация между държавите-членки и Европейският алианс за семействата има важно значение в този процес.

Раул Санчез, генерален секретар на Европейската конфедерация на семействата, защити позицията си, че е необходимо въвеждането на т. нар. “солидарна компенсация” – финансова помощ, която да компенсира тежестта на семействата, решили да станат родители, която да им се изплаща от останалата част на обществото.

Според данни на Евробарометър, представени от г-н Антоан Ренар, председател на Федерацията на католическите семейни организации в Европа, разликата между желаната и реалната раждаемост е 0,8 деца.

Ан Готие от Холандския демографски институт представи изследване за нагласите на семействата към раждане на деца. Тя направи извод, че сред разнообразните политики, подкрепящи семействата с деца (парични обезщетения и данъчни облекчения; помощи и отстъпки за посрещане на належащи разходи; отпуски по майчинство/башинство; финансова подкрепа и др.), паричните обезщетения имат положително въздействие върху раждаемостта до 0,2 деца, а отпускът по майчинство има по-голям ефект от паричните обезщетения, но по-продължителният отпуск се отразява негативно на професионалната кариера, особено на жените. Г-жа Готие, подчерта важността на провеждането на последователна политиката за подкрепа на семействата, за да се преодолее усещането за несигурност по отношение продължителността и устойчивостта на мерките от гледна точка на тяхното бъдещо функциониране, както и необходимостта тези политики да бъдат гъвкави, за да бъдат пригодени към различния стил на живот на семействата.

Материалът е изготвен от Лилия Сазонова, участник в конференцията